

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla nauczycieli
historii szkół ponadpodstawowych

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu
przez Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Ełku

SCENARIUSZ 1

1 z 1

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA:
uczniów klasy I szkoły ponadpodstawowej

PROWADZONYCH PRZEZ:
nauczycieli historii

TEMAT:

Ziemia kukurydzy i ziemniaka - cywilizacje pozaeuropejskie.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE:

Zapoznanie uczniów z osiągnięciami cywilizacji prekolumbijskich.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE:

Wymagania szczegółowe z podstawy programowej kształcenia ogólnego na III etapie edukacyjnym: 4-letnie liceum ogólnokształcące oraz 5-letnie technikum:

XIV. Odkrycia geograficzne i europejski kolonializm doby nowożytnej.

Uczeń:

- spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:
  - charakteryzuje cywilizacje prekolumbijskie,
  - wskaże na mapie tereny zamieszkałe przez Majów, Azteków i Inków,
  - wymieni najważniejsze osiągnięcia Majów, Azteków i Inków.

METODY I FORMY PRACY:

- praca z mapą,
- praca z podręcznikiem,
- pogadanka,
- praca indywidualna.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- komputer z dostępem do internetu, wyposażony w mikrofon i kamerę,
- zasoby multimedialne,
- zadania multimedialne podczas zajęć,
- podręczniki.

PRZEWIDYWANY CZAS: 30 minut

SZCZEGÓŁOWY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel wita uczniów. Rozpoczyna lekcję od prezentacji zdjęcia.
Prosi uczniów, by powiedzieli, jakie produkty będą im potrzebne do przygotowania dania widocznego na zdjęciu.

Ryc. 1. <https://pixabay.com>, otwarte zasoby

Powinny paść następujące odpowiedzi: ziemniaki, kukurydza, groszek, pomidory, sałata, mięso.

Nauczyciel wyjaśnia uczniom, że na talerzu Europejczyka żyjącego w czasach przed wyprawą Krzysztofa Kolumba nie znalazłyby się ziemniaki, pomidory i kukurydza. Określa tematykę lekcji - dziś uczniowie poznają cywilizacje, którym te warzywa zawdzięczamy.

2. Nauczyciel zapoznaje uczniów z tematem lekcji.

Temat: Ziemia kukurydzy i ziemniaka - cywilizacje pozaeuropejskie.

Określa cele lekcji, prezentuje je uczniom:

- 1) Na podstawie mapy określimy położenie geograficzne terenów zamieszkałych przez Majów, Azteków i Inków.
- 2) Wymienimy najważniejsze osiągnięcia Majów, Azteków i Inków.
- 3) Spróbujemy dokonać oceny poziomu rozwoju cywilizacyjnego Majów, Azteków i Inków.

Nauczyciel dzieli uczniów na trzy grupy: Majowie, Aztekowie, Inkowie. Każda z grup będzie wyszukiwać informacje na „swoją” temat; efektem pracy może być utworzona tabela, mapa myśli; może to być dokument współdzielony, ale może też każdy z uczniów narysować swoją tabelkę np. w zeszytach. Uczniowie ustalają, w jakiej formie będą prowadzić notatkę i zapisywać efekty swojej pracy.

3. Nauczyciel informuje uczniów, że na kolejnych lekcjach będą poznawali epokę wielkich odkryć geograficznych, wielkich odkrywców i ich dokonania, przyczyny i skutki odkryć. Najpierw jednak trzeba poznać ludzi zamieszkujących tereny, które zostały odkryte na przełomie XV i XVI wieku.

Faza realizacyjna:

1. Nauczyciel w formie mini-wykładu przedstawia uczniom, jak doszło do zamieszkania człowieka na terenie obu Ameryk.

Przed pojawieniem się w XV wieku na terenie Ameryk Europejczyków mieszkali tu ludy nazywane wspólnie Indianami. Nazwę tę zawdzięczają Kolumbowi, który sądził, że dopłynął do Indii. Pierwsi ludzie pojawili się w Ameryce około 20 tys. lat temu i przywędrowali tu z Azji przez Cieśninę Beringa. Dziś najbardziej znane cywilizacje Mezoameryki to Majowie i Aztekowie, ale starszą od nich cywilizację, znającą pismo, kalendarz i metalurgię, stworzyli wzdłuż wybrzeży Zatoki Meksykańskiej ok. 1600 r. p.n.e. - Olmekowie.

2. Nauczyciel i uczniowie korzystają z mapy zamieszczonej na stronie:
Zintegrowana Platforma Edukacyjna

<https://zpe.gov.pl/a/wielkie-cywilizacje/DpeYgxY8o>

z hierarchiczną władzą i władcą na czele. Władza miała tu raczej charakter religijno-militarny. Podbój oznaczał wygraną bitwę, wzięcie do niewoli wojowników i złożenie ich w krwawej ofierze bogom, którzy wręcz tego wymagali.

Źródło: [Ameryka Środkowa z zaznaczonymi kragami cywilizacyjnymi](#)

Uczniowie zapoznają się z treścią mapy i określają położenie terenów, które zamieszkiwali Majowie, Aztekowie i Inkowie, a następnie notują informacje w wybrany przez siebie sposób.

MAJOWIE: Półwysep Jukatan, obecny Meksyk.

AZTEKOWIE: tereny obecnego Meksyku.

INKOWIE: tereny obecnego Meksyku.

Nauczyciel prosi przedstawicieli grup o przedstawienie efektów pracy, wspólnie korygują ewentualne błędy.

3. Nauczyciel opowiada uczniom o Majach, Aztekach i Inkach, uwzględniając organizację państwa i sposób rządzenia, wierzenia. Można także poprosić uczniów o samodzielne poszukiwanie informacji. Potrzebne informacje nauczyciel znajdzie w materiale *Wielkie cywilizacje* umieszczonym na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej

<https://zpe.gov.pl/a/wielkie-cywilizacje/DpeYqxY8o>

Aztekowie zamieszkiwali tereny, gdzie obecnie mieści się stolica Meksyku. Według legendy osiedlili się tu, ponieważ zobaczyli orła, który na krzaku opuncji zjadał węża. Uznali, że jest to znak od bogów i w tym miejscu założyli stolicę Tenochtitlan. Było to wspaniałe miasto położone na wyspach na jeziorze

Texcoco, połączone z lądem groblami. W środku zamieszkałego przez około 700 tys. mieszkańców miasta, znajdowało się centrum ze świątyniami i pałacem władcy. Aztekowie żyli w plemionach połączonych w federację. Najwyższą władzę sprawował dziedziczny monarcha. Aztekowie byli wyznawcami politeizmu. Religia odgrywała w ich życiu ważną rolę, a jednym z ważniejszych obrzędów było składanie ofiar z ludzi. Aztekowie podbijali okoliczne tereny w celu powiększenia swoich terenów oraz zdobycia jeńców.

Na terenie dzisiejszego Jukatany mieszkali Majowie, których współcześnie określa się mianem Greków Ameryki, ponieważ nie stworzyli jednego państwa. Miasta Majów łączyły się w związki. Majowie zajmowali się rolnictwem, rybołówstwem, zbieractwem i handlem. Społeczeństwo było podzielone na warstwy: urzędników, kapłanów, wojskowych, kupców i chłopów, który byli najliczniejszą grupą.

Majowie, tak jak Aztekowie, byli politeistami i według niektórych źródeł oddawali cześć aż 166 bogom. Swoim bóstwom budowali wspaniałe świątynie i składali ofiary, także z ludzi. Na Jukatanie znajduje się wiele cenot - jaskiń krasowych. Według Majów mieszkał w nich bóg deszczu i wody Chaak i aby uprosić go o łaskę, wrzucano do cenot dary i składano ofiary z ludzi, w tym z dzieci. Cywilizacją mieszkającą na terenie Ameryki Południowej byli Inkowie. Państwo to było monarchią teokratyczną, a na jego czele stał Inka - władca absolutny, będący również kapłanem. Gospodarka Inków oparta była na rolnictwie, a najliczniejszą grupę w społeczeństwie stanowili wolni chłopci.

Inkowie stworzyli też religię, w której czcili między innymi Wirakoczę - boga stwórcę. Wirakocza miał białą skórę i brodę. Bóstwo to pojawia się także u Azteków jako Quetzalcoatl i u Majów jako Kukulkan. Według legend odpłynął na zachód i obiecał powrócić po latach. Jednak zamiast boga pojawili się białoskórzy i brodaci Hiszpanie. Skutki tego spotkania poznamy na kolejnych lekcjach.

4. Następnie grupy (możliwa jest praca w pokojach na TEAMS lub innej platformie) znowu pracują razem: jedna wyszukuje osiągnięcia Majów, druga Azteków, a trzecia Inków.

Potrzebnych informacji uczniowie szukają na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej w materiale *Wielkie cywilizacje*:

<https://zpe.gov.pl/a/wielkie-cywilizacje/DpeYgxY8o>

oraz w podręczniku. Informacje o poszczególnych cywilizacjach uczniowie będą wpisywać w aplikacji Mentimeter. Uczniowie przechodzą na stronę menti.com i wypisują osiągnięcia „swojego” ludu.

5. Nauczyciel i uczniowie omawiają wyniki pracy, wymieniają osiągnięcia poszczególnych ludów.

6.

MAJOWIE:

- pismo,
- rozwój astronomii,
- rozwój matematyki,
- rolnictwo,
- budownictwo (piramidy).

AZTEKOWIE:

- pismo,
- rozwój astronomii,
- rozwój matematyki,
- rolnictwo,
- budownictwo (piramidy).

INKOWIE:

- pismo,
- rozwój astronomii,
- rozwój matematyki,
- rolnictwo,
- budownictwo (piramidy),
- drogi,
- medycyna.

Omawiając osiągnięcia można wykorzystać infografikę zamieszczoną na ZPE oraz w podręczniku, z którego korzystają uczniowie.

Faza ewaluacyjna:

1. Nauczyciel informuje uczniów, że w ramach podsumowania lekcji wykonają ćwiczenie z wykorzystaniem kodu QR. Nauczyciel udostępnia uczniom ekran z wygenerowanym kodem QR lub wysyła kod zapisany jako plik PDF.

Źródło: opracowanie własne.

Po jego zeskanowaniu uczniowie odczytają polecenie, które mają wykonać.

Określ, które z podanych niżej zdań są prawdziwe a które fałszywe:

- 1) Majowie, Aztekowie i Inkowie zamieszkiwali ten sam kontynent.
- 2) W Tikal i Palenque możemy zobaczyć pozostałości miast Majów.
- 3) Inków nazywano „Grekami Nowego Świata”.
- 4) Z Ameryki do Europy przywędrowały ziemniaki, kukurydza, kakao i pomidory.
- 5) Głównym zajęciem Majów, Azteków i Inków było rolnictwo.
- 6) Przed przybyciem Europejczyków mieszkańcy Ameryki nie znali koła.

Uczeń, który pierwszy wykona zadanie, zgłasza to nauczycielowi.

Po wykonaniu zadania przez wszystkich uczniów, ten który wykonał je jako pierwszy, odczytuje odpowiedź. Nauczyciel koryguje ewentualne błędy.

Prawidłowe odpowiedzi:

- 1) Majowie, Aztekowie i Inkowie zamieszkiwali ten sam kontynent. (fałsz)
- 2) W Tikal i Palenque możemy zobaczyć pozostałości miast Majów. (prawda)
- 3) Inków nazywano „Grekami Nowego Świata”. (fałsz)
- 4) Z Ameryki do Europy przywędrowały ziemniaki, kukurydza, kakao i pomidory. (prawda)
- 5) Głównym zajęciem Majów, Azteków i Inków było rolnictwo. (prawda)
- 6) Przed przybyciem Europejczyków mieszkańcy Ameryki nie znali koła. (prawda)

2. Nauczyciel informuje uczniów, że w ramach pracy domowej proszeni są o obejrzenie dwóch filmów:

- Inkowie wzniesli wiele imponujących budowli jak Machu Picchu! [Architekci antycznego świata]

<https://www.youtube.com/watch?v=csIZw-WXrsg> dostępny online

[dostęp:16.10.2021]

- 1000 cudów świata - Tikal

<https://www.youtube.com/watch?v=Uq48nKOkJC8> dostępny online

[dostęp:16.10.2021]

BIBLIOGRAFIA:

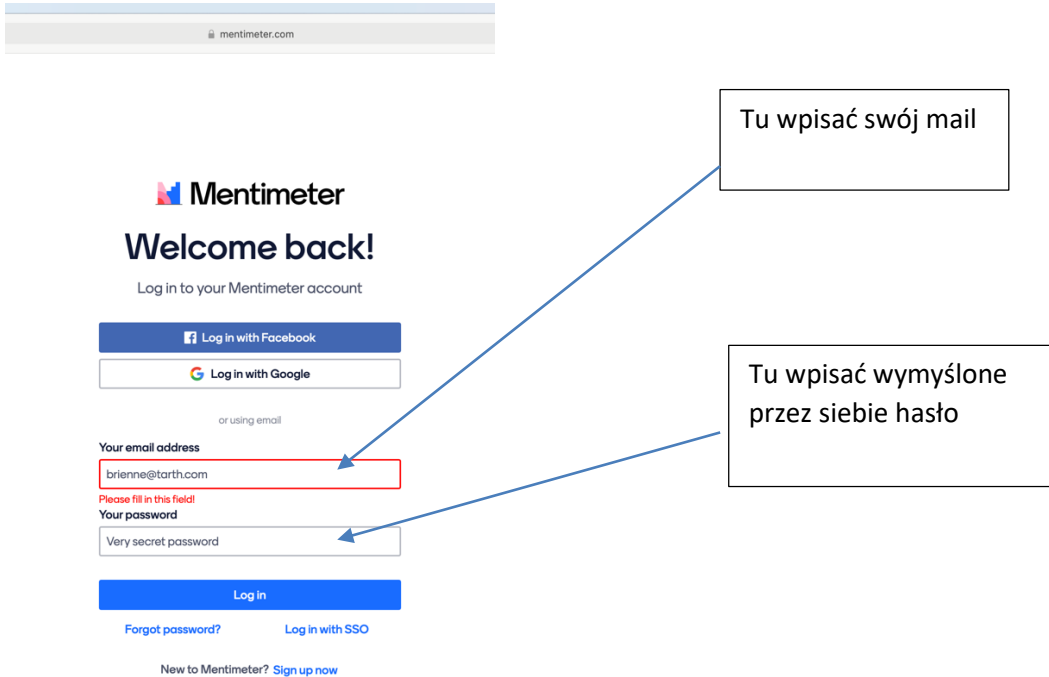
1. *Wielkie cywilizacje* Zintegrowana Platforma Edukacyjna
<https://zpe.gov.pl/a/wielkie-cywilizacje/DpeYgxY8o> dostępne online
[dostęp:25.09.2021]
2. Inkowie wzniesli wiele imponujących budowli jak Machu Picchu! [Architekci antycznego świata]
<https://www.youtube.com/watch?v=csIZw-WXrsg> dostępne online
[dostęp:16.10.2021]
1000 cudów świata - Tikal
3. <https://www.youtube.com/watch?v=Uq48nKOkJC8> dostępne online [dostęp:16.10.2021]

ZAŁĄCZNIKI:

1. Dodatkowe instrukcje dla nauczyciela:

A. Tworzenie prezentacji na *Mentimeterze*

W celu stworzenia bezpłatnej prezentacji na *Mentimeterze* nauczyciel musi zalogować się na stronie

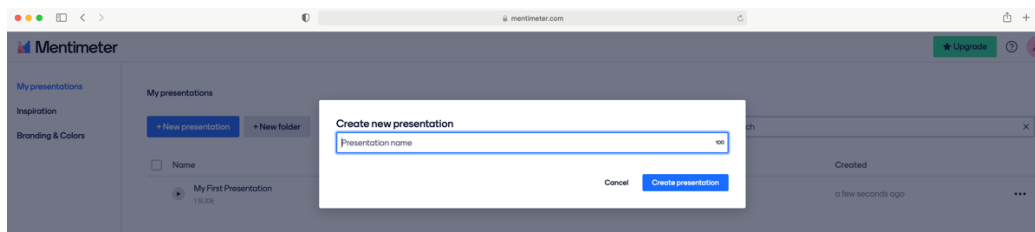
The screenshot shows the Mentimeter login interface. At the top, there is a browser address bar with 'mentimeter.com'. Below it, the Mentimeter logo and 'Welcome back!' message are visible. The page prompts the user to 'Log in to your Mentimeter account' and offers options to 'Log in with Facebook' and 'Log in with Google'. Below these, it says 'or using email'. There are two input fields: 'Your email address' containing 'brienne@tarth.com' and 'Your password' containing 'Very secret password'. A blue 'Log in' button is at the bottom. Two blue arrows point from text boxes to the email and password fields. The first text box says 'Tu wpisać swój mail' and the second says 'Tu wpisać wymyślone przez siebie hasło'. At the bottom, there are links for 'Forgot password?' and 'Log in with SSO', and a link for 'New to Mentimeter? Sign up now'.

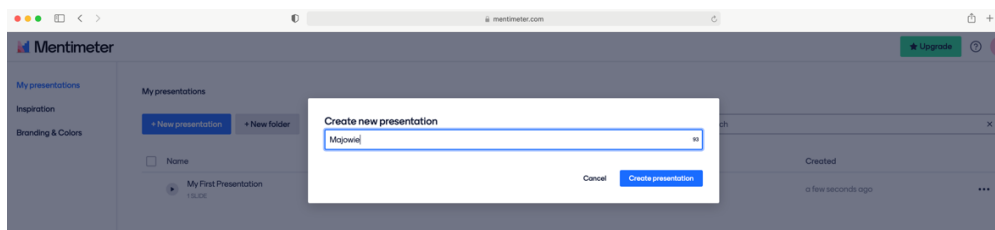
Kolejnym krokiem jest stworzenie prezentacji

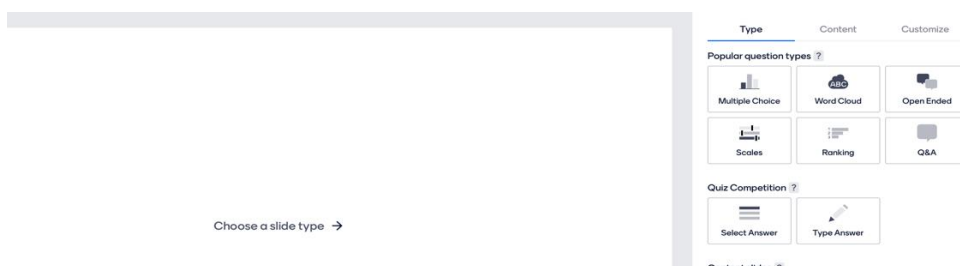
Należy kliknąć *+New folder*

Po pojawieniu się pola Create new presentation należy wpisać wybraną przez siebie nazwę oraz kliknąć *Create presentation*.

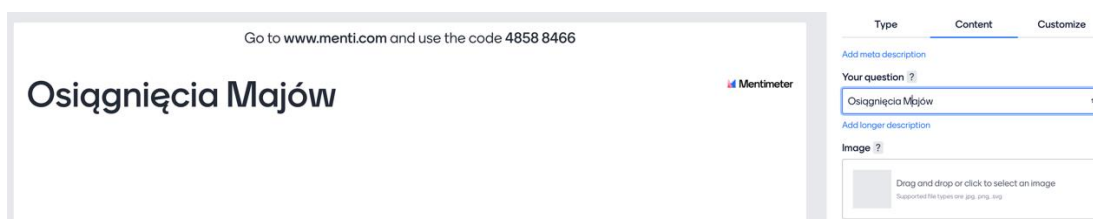

Po pojawieniu się prezentacji, kolejnym krokiem jest wybór rodzaju slajdu. W tym przypadku jest to *Open Ended*.

W pole *Your question?* wpisujemy – Osiągnięcia Majów.

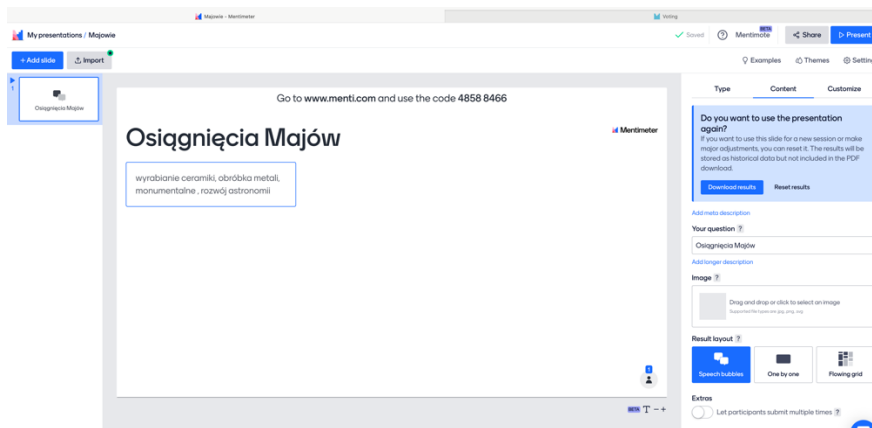
Uczniowie przechodzą na stronę [menti.com](https://www.menti.com) i wpisują numer podany na prezentacji.

Ten numer jest generowany dla każdej prezentacji na nowo i w momencie utworzenia przez nauczyciela swojej prezentacji będzie inny niż podany w scenariuszu.

W taki sam sposób należy utworzyć prezentacje dla Inków i Azteków.

Uczniowie wpisują osiągnięcia poszczególnych cywilizacji na stronie [menti.com](https://www.menti.com).

U nauczyciela pojawią się one wpisane w ramki.

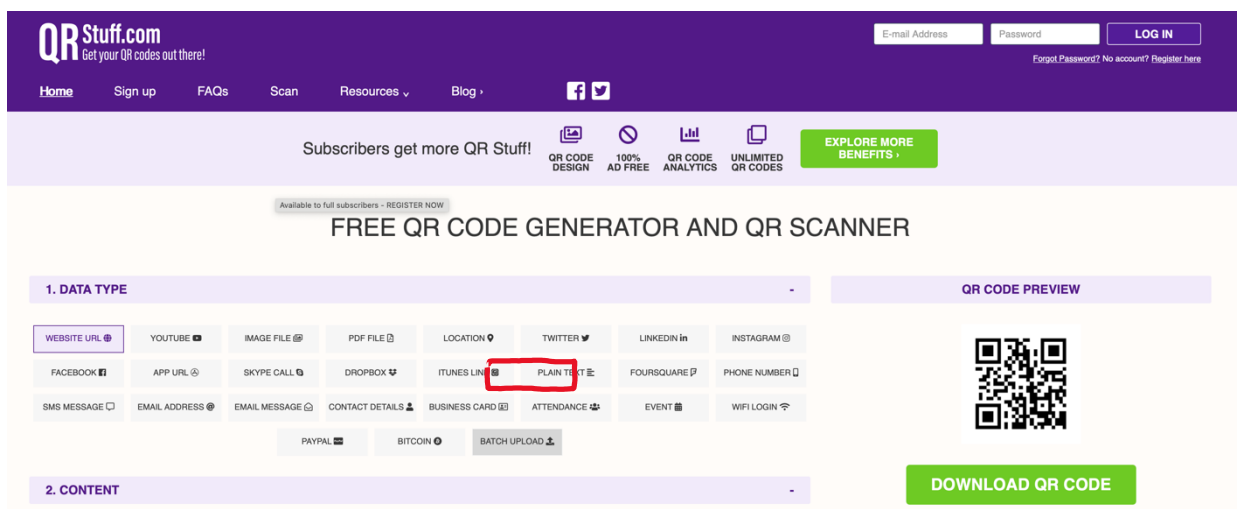

B. Tworzenie kodu QR

W celu stworzenia kodu QR zawierającego tekst można wykorzystać aplikację QR

<https://www.qrstuff.com>

Następnie należy kliknąć w okienko *PLAIN TEXT*

W pole *Text* należy wpisać lub wkleić tekst, a następnie kliknąć *DOWNLOAD QR CODE*

Wygenerowany kod QR pojawi się w dokumentach pobranych. Możliwe jest pięćdziesięciokrotne zeskanowanie tego kodu. Przy większej liczbie zeskanowań trzeba wygenerować nowy kod.

2. Linki:

- 1) <https://zpe.gov.pl/a/wielkie-cywilizacje/DpeYgxY8o> dostępne online [dostęp:25.09.2021]
- 2) Inkowie wzniesli wiele imponujących budowli jak Machu Picchu! [Architekci antycznego świata] <https://www.youtube.com/watch?v=cslZw-WXrsg> dostępne online [dostęp:16.10.2021]
- 3) 1000 cudów świata – Tikal <https://www.youtube.com/watch?v=Uq48nKOkJC8> dostępne online [dostęp:16.10.2021]